

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ

આર/લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૧૩૩૬/૨૦૨૫

ઈન આર/સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન/૮૫૧૩/૨૦૨૫

[તારીખ ૨૦/૦૧/૨૦૨૬ નો સકારણ હુકમ ઈન આર/એલ.પી.એ./૧૩૩૬/૨૦૨૫,
આર/એલ.પી.એ./૧૩૩૭/૨૦૨૫ અને આર/એલ.પી.એ./૧૩૩૮/૨૦૨૫]

વિથ

સિવિલ એપ્લિકેશન (સ્ટે માટે) નં. ૧/૨૦૨૫

ઈન આર/લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૧૩૩૬/૨૦૨૫

વિથ

આર/લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૧૩૩૭/૨૦૨૫

ઈન

આર/સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન નં. ૮૬૪૨/૨૦૨૫

વિથ

સિવિલ એપ્લિકેશન (સ્ટે માટે) નં. ૧/૨૦૨૫ ઈન

આર/લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૧૩૩૭/૨૦૨૫

ઇન
આર/સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૯૬૪૨/૨૦૨૫

વિથ
આર/લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૧૩૩૮/૨૦૨૫

ઇન
આર/સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૮૪૫૯/૨૦૨૫

વિથ
સિવિલ એપિલિકેશન (સ્ટે માટે) નં. ૧/૨૦૨૫ ઇન
આર/લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૧૩૩૮/૨૦૨૫

ઇન
આર/સ્પેશિયલ સિવિલ એપિલિકેશન નં. ૮૪૫૯/૨૦૨૫

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ શ્રીમતી સુનિતા અગ્રવાલ

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી ડી.એન. રે

=====		
રિપોર્ટિંગ માટે મંજૂર	હા	ના
	√	

=====

ઇન્ડિયન ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ મેનેજમેન્ટ, અમદાવાદ અને અન્ય

વિરુદ્ધ

અતુલ કુમાર કામેશ્વર પ્રસાદ ગુપ્તા

=====

ઉપસ્થિતિ : એલ.પી.એ. ૧૩૩૬/૨૦૨૫:

અપીલકર્તા(ઓ) નં. ૧, ૨, ૩ તરફે સુશ્રી અમૃતા એ. પટેલ (૭૫૩૪) માટે વરિષ્ઠ વકીલ સુશ્રી મેઘા જાની

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧ તરફે વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી મિહિર જોશી સાથે શ્રી મેહુલ ઢોંઢે અને શ્રી એ.જે. યાજ્ઞિક (૧૩૭૨)

ઉપસ્થિતિ : એલ.પી.એ. ૧૩૩૭/૨૦૨૫:

અપીલકર્તા(ઓ) તરફે સુશ્રી અમૃતા એ. પટેલ (૭૫૩૪) માટે વરિષ્ઠ વકીલ સુશ્રી મેઘા જાની

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧ તરફે શ્રી બીજુ એ. નાયર

સામાવાળા નં. ૨ તરફે શ્રી હર્ષિલ ડી. શુક્લા

ઉપસ્થિતિ : એલ.પી.એ. ૧૩૩૮/૨૦૨૫:

અપીલકર્તા(ઓ) તરફે સુશ્રી અમૃતા એ. પટેલ (૭૫૩૪) માટે વરિષ્ઠ વકીલ સુશ્રી મેઘા જાની

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧ તરફે વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી મિહિર જોશી સાથે શ્રી મેહુલ ઢોંઢે અને શ્રી એ.જે. યાજ્ઞિક (૧૩૭૨)

=====

કોરમ: માનનીય મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ શ્રીમતી સુનિતા અગ્રવાલ

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી ડી.એન. રે

તારીખ : ૨૦/૦૧/૨૦૨૬

મૌખિક ચુકાદો

(માનનીય મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ શ્રીમતી સુનિતા અગ્રવાલ દ્વારા)

૧. આ ઈન્ટ્રા-કોર્ટ અપીલો વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા

તારીખ ૧૩.૧૦.૨૦૨૫ ના સંયુક્ત ચુકાદા અને હુકમ સામે નિર્દેશિત છે અને આ સંયુક્ત ચુકાદા અને હુકમ દ્વારા તેનો નિર્ણય કરવામાં આવે છે.

૨. ચેરપર્સન, ડિપાર્ટમેન્ટલ પ્રમોશન કમિટી, ડોક્ટરેલ પ્રોગ્રામ ઇન મેનેજમેન્ટ (ડી.પી.એમ.) દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા તારીખ ૦૭.૦૬.૨૦૨૫ ના હુકમો અને સદર સંસ્થાના ડિરેક્ટર દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા તારીખ ૧૮.૦૬.૨૦૨૫ ના હુકમને કાયદેસર અમાન્ય ઠેરવી રદ કરતાં, વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા રિટ પિટિશનો મંજૂર કરવામાં આવી છે.

૩. વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે ડોક્ટરેલ પ્રોગ્રામ ઇન મેનેજમેન્ટ (ડી.પી.એમ.) ના અભ્યાસક્રમ સંબંધિત મેન્યુઅલની યોજના પરથી, અરજદારોને પ્રોગ્રામ છોડી દેવા જણાવતો ચેરમેન, ડી.પી.એમ. દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૦૭.૦૬.૨૦૨૫ નો હુકમ મેન્યુઅલ હેઠળ નિર્ધારિત પ્રક્રિયા સાથે સુસંગત નથી અને જ્યારે, સદર હુકમ કાયદાની કોઈપણ સત્તા વિનાનું પગલું ગણાશે કે જે અસ્તિત્વહીન અને શરૂઆતથી જ રદબાતલ છે, તેથી સદર સંસ્થાના ડિરેક્ટર દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૧૮.૦૬.૨૦૨૫ નો આનુષંગિક હુકમ પણ બિનઅસરકારક અને અસ્તિત્વહીન બની જશે.

૪. તેમ ઠરાવતી વખતે, વિદ્વાન સિંગલ જજે વિવાદ નક્કી કરવા માટે ઘડવામાં આવેલા પ્રશ્નો પૈકીના એક પ્રશ્નનો ઉત્તર આપ્યો છે, જે નીચે મુજબ વંચાય છે:-

“[૧] શું વિદ્યાર્થી પ્રથમ વર્ષ ઉત્તીર્ણ ન કરે ત્યારે ડી.પી.એમ. નું મેન્યુઅલ

‘કોર્સવર્ક’ ના પ્રથમ વર્ષમાં બઢતી ન આપવા અને પરિણામી હકાલપટ્ટીની પરિકલ્પના કરે છે?”

પ. પ્રથમ પ્રશ્નનો ઉત્તર અરજદારોની તરફેણમાં એવું ઠરાવીને આપવામાં આવ્યો હોવાથી કે મેન્યુઅલનો કોઈપણ ભાગ એવી પરિકલ્પના કરતો નથી કે કોર્સવર્કના પ્રથમ વર્ષને ઉત્તીર્ણ ન કરવા પર વિદ્યાર્થીને પ્રોગ્રામ છોડી દેવા માટે નિર્દેશ આપી શકાય, એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે કુદરતી ન્યાયના સિદ્ધાંતોનું કથિત ઉલ્લંઘન, કાયદેસર અપેક્ષાના સિદ્ધાંતનું કથિત ઉલ્લંઘન અને કથિત અનૌચિત્ય અંગેના અન્ય પ્રશ્નોનો નિર્ણય કરવાની કોઈ જરૂરિયાત રહેશે નહીં, કારણ કે તે કોઈપણ હેતુ વિનાની બિનજરૂરી સૈદ્ધાંતિક કવાયત બની રહેશે.

ક. વાદગ્રસ્ત ચુકાદાને પડકારતાં, અપીલકર્તા સદર સંસ્થા તરફેણ વિદ્વાન વકીલ સુશ્રી અમૃતા એ. પટેલ દ્વારા સહાયિત વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ સુશ્રી મેઘા જાની સર્વોચ્ચ અદાલતના નીચે મુજબના કેસોમાં આપેલા ચુકાદાઓનો સંદર્ભ આપે છે:-

(૧) યુનિવર્સિટી ઓફ મૈસૂર વિ. ગોપાલા ગૌડા [૧૯૬૫ એસ.સી.સી. ઓનલાઈન એસ.સી. ૨૪૧];

(૨) મહારાષ્ટ્ર સ્ટેટ બોર્ડ ઓફ સેકન્ડરી એન્ડ હાયર સેકન્ડરી એજ્યુકેશન વિ. પરિતોષ ભૂપેશકુમાર શેઠ [(૧૯૮૪) ૪ એસ.સી.સી. ૨૭];

(૩) મેડિકલ કાઉન્સિલ ઓફ ઇન્ડિયા વિ. સારંગ [(૨૦૦૧) ૮

એસ.સી.સી. ૪૨૭];

(૪) ઓલ ઇન્ડિયા કાઉન્સિલ ફોર ટેકનિકલ એજ્યુકેશન વિ. સુરિન્દર કુમાર ધવન [(૨૦૦૯) ૧૧ એસ.સી.સી. ૭૨૬];

(૫) વિશ્વેશ્વરૈયા ટેકનોલોજિકલ યુનિવર્સિટી વિ. કૃષ્ણેન્દુ હલ્દાર [(૨૦૧૧) ૪ એસ.સી.સી. ૬૦૬];

(૬) આઈ.આઈ.ટી., ખડગપુર વિ. સૌત્રિક સારંગી [(૨૦૨૧) ૧૭ એસ.સી.સી. ૭૯] અને;

(૭) રિતેશ કુમાર વિ. જવાહરલાલ નેહરુ યુનિવર્સિટી [૨૦૨૪ એસ.સી.સી. ઓનલાઈન દિલ્લી ૪૯૮૫], એવી રજૂઆત કરવા માટે કે સર્વોચ્ચ અદાલતે વારંવાર ભારપૂર્વક જણાવ્યું છે કે પ્રવેશના માપદંડો ઘડવા અથવા શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ સાથે સંકળાયેલા અન્ય મુદ્દાઓ જેવી બાબતોમાં, ન્યાયિક સમીક્ષામાં અદાલતની ચકાસણી સાવચેતીભરી અને સતર્ક હોવી જોઈએ. જ્યાં સુધી તે સ્પષ્ટપણે મનસ્વી અથવા ભેદભાવપૂર્ણ હોવાનું દર્શાવવામાં ન આવે, ત્યાં સુધી અદાલત શૈક્ષણિક સંસ્થાઓના વહીવટકર્તાઓની વિવેકબુદ્ધિને માન આપશે, કે જેઓ અભ્યાસક્રમ પ્રવેશ પ્રક્રિયા, પોતાના કર્મચારીઓની કારકિર્દીની પ્રગતિ, શિસ્તની બાબતો અથવા સંસ્થા કે યુનિવર્સિટીને લગતા અન્ય સામાન્ય વહીવટી મુદ્દાઓના સંબંધમાં નીતિઓ ઘડી શકે છે.

૭. સર્વોચ્ચ અદાલત દ્વારા એ.આઈ.સી.ટી.ઈ. વિ. સુરિન્દર કુમાર ધવન (ઉપર

મુજબ) માં એવું ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે:-

“૧૬. અદાલતો વૈધાનિક વ્યાવસાયિક તકનીકી સંસ્થાઓના સ્થાને પોતાની જાતને મૂકવા અને તકનીકી શિક્ષણના ધોરણો તેમજ ગુણવત્તા સાથે સંકળાયેલી શૈક્ષણિક બાબતોમાં નિર્ણયો લેવા માટે ન તો સજ્જ છે કે ન તો શૈક્ષણિક અથવા તકનીકી પૃષ્ઠભૂમિ ધરાવે છે. જો અદાલતો સામાન્ય રીતે તકનીકી શિક્ષણના ક્ષેત્ર પર પડનારા પ્રત્યાઘાતોની અનુભૂતિ કર્યા વિના, વ્યક્તિગત સંસ્થાઓ અથવા વિદ્યાર્થીઓ તરફથી તેમની સુવિધા માટે કે મુશ્કેલી હળવી કરવા માટે અથવા વધુ સારી તકો પૂરી પાડવા માટે, અથવા તેઓ એવું વિચારે છે કે એક અભ્યાસક્રમ બીજા અભ્યાસક્રમ સમાન છે તે કારણસર તેમની પસંદગીના અભ્યાસક્રમોની પરવાનગી આપવા માટેની અરજીઓ ધ્યાને લેવાનું શરૂ કરશે, તો તે શિક્ષણમાં અરાજકતા અને શિક્ષણના ધોરણોમાં અધોગતિ તરફ દોરી જશે.”

૮. એવી રજૂઆત છે કે શિક્ષણ અંગેની વૈધાનિક નિષ્ણાત સંસ્થાઓની ભૂમિકા અને અદાલતની ભૂમિકા એક સરળ નિયમ દ્વારા સુવ્યાખ્યાયિત થયેલ છે. જો તે શૈક્ષણિક નીતિનો પ્રશ્ન હોય અથવા શૈક્ષણિક બાબત સમાવિષ્ટ કોઈ મુદ્દો હોય, તો અદાલતો તેનાથી દૂર રહે છે. જો શિક્ષણના સંદર્ભમાં અથવા તેની સાથે સંકળાયેલી કાયદાની કોઈપણ જોગવાઈ અથવા કાયદાના સિદ્ધાંતનું અર્થઘટન કરવાનું, તેને લાગુ કરવાનું કે તેનો અમલ કરાવવાનો હોય, તો અદાલતો તેમાં હસ્તક્ષેપ કરશે.

૯. જે.પી. કુલશ્રેષ્ઠ (ડૉ.) વિ. અલ્હાબાદ યુનિવર્સિટી [(૧૯૮૦) ૩ એસ.સી.સી. ૪૧૮] માં સર્વોચ્ચ અદાલતે પૃષ્ઠ નં. ‘૪૨૪’ અને ‘૪૨૬’ પર પેરા ૧૧ અને ૧૭ માં નીચે મુજબ અવલોકન કર્યું હતું:-

“૧૧. ... જ્યાં શિક્ષણવિદો પણ પગ મૂકતાં ડરે છે ત્યાં ન્યાયાધીશોએ ઉતાવળે ધસી જવું જોઈએ નહીં. ...

૧૭. ... જોકે કોઈ સંપૂર્ણ પ્રતિબંધ નથી, છતાં તે વિવેકબુદ્ધિનો એક નિયમ છે કે શૈક્ષણિક સંસ્થાઓના નિર્ણયોને ઉલટાવવામાં અદાલતોએ અચકાવું જોઈએ.”

૧૦. મહારાષ્ટ્ર સ્ટેટ બોર્ડ સેકન્ડરી એન્ડ હાયર સેકન્ડરી એજ્યુકેશન (ઉપર મુજબ) માં, સર્વોચ્ચ અદાલતે પેરાગ્રાફ ‘૨૯’ માં નીચે મુજબ પુનરોચ્ચાર કર્યો હતો:-

“૨૯. ... શૈક્ષણિક સંસ્થાઓ અને તેમનું નિયંત્રણ કરતા વિભાગોના વાસ્તવિક દૈનિક કામકાજનો બહોળો અનુભવ તેમજ તકનીકી નિપુણતા ધરાવતી વ્યાવસાયિક વ્યક્તિઓ દ્વારા ઘડવામાં આવેલા મંતવ્યોની તુલનામાં, શૈક્ષણિક બાબતોના સંબંધમાં શું ડહાપણભર્યું, વિવેકપૂર્ણ અને યોગ્ય છે તે અંગે પોતાના મંતવ્યો સ્થાનાપત્ર કરવા બાબતે અદાલતે અત્યંત અનિચ્છુક રહેવું જોઈએ.”

૧૧. એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે વિદ્વાન સિંગલ જજે, ડી.પી.એમ. ના મેન્યુઅલના વિવિધ કલોઝનું વિસ્તૃતપણે અવલોકન કરતી વખતે, અર્થઘટનનો એવો નિયમ લાગુ કર્યો છે, જેના પરિણામે શૈક્ષણિક મંડળોના મંતવ્યો સ્થાનાપન થયા છે, કે જેમણે ડી.પી.એમ. પ્રોગ્રામમાં પ્રવેશ મેળવેલા વિદ્યાર્થીની પ્રગતિ માટેના ધોરણો પૂરા પાડીને ડી.પી.એમ. કોર્સનું નિયમન કરવા માટે સદર મેન્યુઅલની જોગવાઈઓ કાળજીપૂર્વક ઘડી હતી. અર્થઘટનની પ્રક્રિયાના પરિણામે, વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા રચવામાં આવેલો એવો અભિપ્રાય કે: “કલોઝ ‘૬.૧(બી)’ અને ‘૬.૨.૩’ માં રહેલા શબ્દ “સ્ટેજ” ને “વર્ષ” તરીકે વાંચવાથી સદર મેન્યુઅલ ચોક્કસપણે બિન-કાર્યક્ષમ અને નિર્થક બની જશે, કારણ કે, સદર મેન્યુઅલ મુજબ નાપાસ થયેલ ગ્રેડ દૂર કરવા અથવા શૈક્ષણિક ઘટ દૂર કરવા માટે વિદ્યાર્થી એક વધારાના વર્ષ માટે હકદાર બનશે”, તે સદર મેન્યુઅલને એવી રીતે વાંચવા સિવાય બીજું કંઈ નથી કે જે સદર મેન્યુઅલના સમગ્ર માળખાને સ્થાનાપન કરી દે છે.

૧૨. એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે વિદ્યાર્થીને “કોર્સવર્ક” પૂર્ણ કરવા માટે એક વધારાનું વર્ષ આપવું એ શૈક્ષણિક મંડળ, એટલે કે “પ્રોગ્રામ – ઇ.સી.” ના વિવેકાધિકાર પર છે અને માત્ર એ હકીકતથી કે કોર્સવર્ક બે વર્ષમાં પૂર્ણ કરવાનું હોય છે, કોઈ વિદ્યાર્થી પ્રથમ વર્ષમાંથી બીજા વર્ષમાં આપોઆપ પ્રમોશનનો દાવો કરી શકે નહીં.

૧૩. સદર મેન્યુઅલના વિવિધ કલોઝ, વિશેષ કરીને કલોઝ ‘૭.૫.૨’ તરફ

અદાલતનું ધ્યાન દોરવામાં આવ્યું છે, જે કોર્સવર્કના પ્રથમ વર્ષમાંથી બીજા વર્ષમાં પ્રમોશન માટે વિદ્યાર્થી દ્વારા પરિપૂર્ણ કરવાની શરતો પૂરી પાડે છે. એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે જ્યાં સુધી કોઈ વિદ્યાર્થી પ્રથમ વર્ષના કોર્સમાં ગ્રેડ સંબંધિત શરતો પરિપૂર્ણ ન કરે, ત્યાં સુધી તે બીજા વર્ષમાં પ્રમોશન મેળવવાનો દાવો કરી શકે નહીં. એવી તકરાર છે કે સદર મેન્યુઅલના વિસ્તૃત વાંચન અને અર્થઘટન પર વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા રચવામાં આવેલો અભિપ્રાય અદાલત સમક્ષના વિવાદના સંદર્ભમાં માત્ર પ્રોગ્રામ (ડી.પી.એમ.) ના માળખાને જ વિકૃત કરશે નહીં, પરંતુ તેના પરિણામે અભ્યાસક્રમના અન્ય તબક્કાઓ માટે સદર મેન્યુઅલનું માળખું સંપૂર્ણપણે સ્થાનાપત્ર થઈ જશે.

૧૪. અપીલકર્તા તરફેના વિદ્વાન વકીલ દ્વારા કરવામાં આવેલી ઉપરોક્ત રજૂઆતોને ધ્યાને લેતાં, એ નોંધવું પ્રસ્તુત છે કે હાલની અપીલોની દલીલો દરમિયાન અમારી સમક્ષ એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે અહીંના અરજદારો, જેઓ ડી.પી.એમ. કોર્સના પ્રથમ વર્ષના વિદ્યાર્થીઓ છે અને બીજા વર્ષમાં પ્રમોશન માટે લાયક ઠર્યા નથી, તેમને વિદ્વાન સિંગલ જજના વાદગ્રસ્ત ચુકાદા અને હુકમમાં સમાવિષ્ટ નિર્દેશો હેઠળ ડી.પી.એમ. કોર્સના કોર્સવર્કના રિપીટ પ્રથમ વર્ષ માટે ચાલુ રાખવાની પરવાનગી આપવામાં આવી છે. શૈક્ષણિક સત્ર ૨૦૨૬-૨૭ માં “ડી.પી.એમ. કોર્સ” ના પ્રથમ વર્ષના કોર્સવર્કના રિપીટ સમયગાળા માટે તેમનો વિદ્યાર્થી દરજ્જો પુનઃસક્રિય કરવામાં આવ્યો છે. અરજદારોને તેમનો સી.જી.પી.એ. સુધારવા અને પ્રથમ વર્ષની ઘટ દૂર કરવા માટે

વધુ કોર્સ લેવાનું પણ સૂચન કરવામાં આવ્યું છે જેથી તેઓ ડી.પી.એમ. કોર્સના બીજા વર્ષ માટે લાયક ઠરી શકે.

૧૫. લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૧૩૩૬/૨૦૨૫ ના પેપર-બુકના પાના નં. ‘૨૧૯’ તરફ સદર અદાલતનું ધ્યાન દોરવામાં આવે છે, જેમાં અપીલકર્તા સંસ્થા દ્વારા સામાવાળા વિદ્યાર્થીને મોકલવામાં આવેલ તારીખ ૧૬.૦૧.૨૦૨૬ ના ઇ-મેલની નકલ, તેમાં સામાવાળા વિદ્યાર્થીના સોગંદનામા સાથે જોડવામાં આવેલ છે. સદર પત્ર નીચે મુજબ વંચાય છે:-

“પ્રેષક: ડી.પી.એમ. ઓફિસ, આઈ.આઈ.એમ.એ.

પ્રતિ: અતુલ કુમાર

તારીખ ૬ જાન્યુઆરી, ૨૦૨૬ ના રોજ ઇન્ડિયન ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ મેનેજમેન્ટ અમદાવાદ (આઈ.આઈ.એમ.એ.) ખાતે ડોક્ટરલ પ્રોગ્રામ ઇન મેનેજમેન્ટ (ડી.પી.એમ.) માં તમારા વિદ્યાર્થી દરજ્જાના પુનઃસક્રિયકરણ અને તારીખ ૧૬ જાન્યુઆરી, ૨૦૨૬ ના રોજ ડી.પી.એમ. ઓફિસ ખાતે તમારા રિપોર્ટિંગના અનુસંધાને, ડી.પી.એમ. એક્ઝિક્યુટિવ કમિટી (ઇ.સી.) એ તમારા પ્રથમ વર્ષના કોર્સવર્ક પુનરાવર્તન ગાળા માટે નીચે મુજબનો એકેડેમિક પ્લાન નિર્દિષ્ટ કર્યો છે:

તમારે નીચે મુજબના કોર્સ પુનરાવર્તિત કરવા (અર્થાત્, સંપૂર્ણપણે ફરીથી લેવા) જરૂરી છે:

૧. મેથડ્સ ફોર પોલિસી એનાલિસિસ એન્ડ રિસર્ચ

૨. રિસર્ચ મેથડ્સ-૨

૩. ક્વોન્ટિટેટિવ મેથડ્સ-૧એ

૪. ફાયનાન્સિયલ રિપોર્ટિંગ એન્ડ એનાલિસિસ

આ ઉપરાંત, તમે તમારી પસંદગીના અન્ય કોઈપણ કોર્સ (કે જે તમે અગાઉ લીધેલા હતા) પુનરાવર્તિત કરી શકો છો - જે તેવા કોર્સની ઉપલબ્ધતાને આધીન રહેશે. શૈક્ષણિક ગેરશિસ્તના કારણે પ્રથમ વર્ષમાં જે કોર્સમાં તમને "ડી" ગ્રેડ મળ્યો હોય તેવો કોઈપણ કોર્સ પુનરાવર્તિત કરવાની તમને પરવાનગી નથી. એકવાર કોર્સનું પુનરાવર્તન કરવામાં આવે પછી, નવો ગ્રેડ આખરી અને બંધનકર્તા રહેશે. દરેક કોર્સ માત્ર એક જ વાર પુનરાવર્તિત કરી શકાશે.

કોર્સનું પુનરાવર્તન કરવા માટે તમારી પાસે શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૨૬-૨૭ ના અંત સુધીનો સમય રહેશે. જો તમારે જે કોર્સનું પુનરાવર્તન કરવાનું જરૂરી છે તે સદર સંસ્થા દ્વારા ઓફર કરવામાં ન આવે, તો ડી.પી.એમ. ઇ.સી. તે કોર્સ સાથે સંકળાયેલી ખાધ દૂર કરવા માટેની વૈકલ્પિક રીત નિર્દિષ્ટ કરશે. પ્રથમ વર્ષની કોઈપણ બાકી રહેલી સમર ઇન્ટર્નશિપ/પ્રોજેક્ટ ઉપરોક્ત સમયમર્યાદા સુધીમાં પૂર્ણ કરવાના રહેશે.

તમારે ડી.પી.એમ. પ્રોગ્રામ સંબંધિત તમામ ધોરણો અને પ્રક્રિયાઓનું

પાલન કરવું પડશે, અને સદર સંસ્થાના અન્ય તમામ ધોરણોને વળગી રહેવું પડશે. પ્રથમ વર્ષના કોર્સવર્ક પુનરાવર્તન ગાળા પછી આગળના પ્રમોશન માટેની પાત્રતાનું મૂલ્યાંકન બી.પી.એમ. ઇ.સી. કરશે. ધોરણો મુજબ, પ્રથમ વર્ષના કોર્સવર્ક પુનરાવર્તન ગાળા દરમિયાન ફેલોશિપ અને કન્ટીન્જન્સી ગ્રાન્ટ આપવામાં આવશે નહીં.

તમારે પ્રથમ વર્ષના પુનરાવર્તન ગાળા દરમિયાન તમે પુનરાવર્તિત કરો છો તે દરેક કોર્સ માટે, પ્રોગ્રામના ધોરણો/પ્રક્રિયાઓ અને સદર સંસ્થાના તમામ વિદ્યાર્થીઓને લાગુ પડતા આઈ.આઈ.એમ.એ. ના એકેડેમિક કેલેન્ડર મુજબ, ઔપચારિક રીતે નોંધણી કરાવવી પડશે. જો તમને કોઈ પ્રશ્નો હોય, તો કૃપા કરીને સંબંધિત પ્રોગ્રામ ઓફિસનો સંપર્ક કરવો.

આ એકેડેમિક પ્લાન લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૧૩૩૬/૨૦૨૫ ના પરિણામને આધીન છે.

કૃપા કરીને આ ઇ-મેલ મળ્યાની પહોંચ સ્વીકારશો.

આભાર.”

૧૬. સદર પત્રની વિગતો અમારી સમક્ષ મૂકતાં, અપીલકર્તા સંસ્થા તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વરિષ્ઠ વકીલ સુશ્રી મેઘા જાની દ્વારા એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે હાલના તમામ અરજદારો – વિદ્યાર્થીઓને તેમની ખાધ દૂર કરવા માટે એક તક આપવામાં આવી છે અને તેઓને આપવામાં આવેલા પ્રથમ વર્ષના

કોર્સવર્ક પુનરાવર્તન ગાળા માટેના એકેડેમિક પ્લાનને તેઓએ વળગી રહેવું જરૂરી છે.

૧૭. સદર પત્રનું અવલોકન કરતાં, વિદ્વાન સિંગલ જજના હુકમના અનુસંધાને, અપીલકર્તા સંસ્થાએ અરજદારો – વિદ્યાર્થીઓને તેમની ખાધ દૂર કરવા માટે એક તક આપવાનો નિર્ણય કર્યો છે તે હકીકતની નોંધ લેતાં, અમે હાલના મૂળ અરજદારો / સામાવાળા વિદ્યાર્થીઓ તરફથી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલોને એવો પ્રશ્ન પૂછ્યો હતો કે “શું વિદ્યાર્થીઓ પ્રથમ વર્ષના કોર્સવર્કના પુનરાવર્તન ગાળા માટે તેઓને ઓફર કરવામાં આવેલી યોજનાને વળગી રહેવા સંમત છે”. તમામ વકીલોએ, એક અવાજે, “હા” કહ્યું અને સ્વીકાર્યું કે અપીલકર્તા સંસ્થા ખાતે ડોક્ટરલ પ્રોગ્રામ ઈન મેનેજમેન્ટ (ડી.પી.એમ.) માં સામાવાળા / મૂળ અરજદારોનો વિદ્યાર્થી દરજ્જો પહેલેથી જ સક્રિય કરવામાં આવ્યો છે અને તેઓ યોગ્ય ખંતપૂર્વક કોર્સવર્કના પ્રથમ વર્ષ માટે પુનરાવર્તિત કોર્સ કરવા તૈયાર અને ઇચ્છુક છે.

૧૮. વિદ્વાન વકીલો પૈકીના એક વકીલ દ્વારા માત્ર એવી આશંકા વ્યક્ત કરવામાં આવી હતી કે શું અરજદારો સોંપાયેલ એકેડેમિક પ્લાન મુજબ પુનરાવર્તન ગાળા માટેનું કોર્સવર્ક સફળતાપૂર્વક પૂર્ણ કર્યા પછી પ્રમોશન મેળવવા હકદાર બનશે કે કેમ. અમને આ બાબતે વિચાર-વિમર્શ કરવાનું કોઈ કારણ જણાતું નથી, કારણ કે, કોર્સવર્કના બીજા વર્ષમાં પ્રમોશન ડી.પી.એમ. ના મેન્યુઅલની જોગવાઈઓ દ્વારા માર્ગદર્શિત થશે, જે બીજા વર્ષમાં પ્રમોશન મેળવવા પાત્ર બનવા માટે વિદ્યાર્થીએ પ્રથમ વર્ષના કોર્સમાં ગ્રેડ સંબંધિત શરતો પરિપૂર્ણ કરવી જરૂરી બનાવે છે, જે

જોગવાઈઓનો વાદગ્રસ્ત ચુકાદામાં પણ ઉલ્લેખ કરવામાં આવેલ છે.

૧૯. ઉપરોક્ત બાબતને ધ્યાને લેતાં, ડી.પી.એમ. કોર્સ માટેના મેન્યુઅલના કલોઝના અર્થઘટન પર વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા આપવામાં આવેલા કારણોના ગુણદોષમાં પ્રવેશ્યા વિના, એવું ઠરાવતી વખતે કે અહીંના મૂળ અરજદારો / વિદ્યાર્થીઓ ડી.પી.એમ. કોર્સના કોર્સવર્ક તબક્કાનું પ્રથમ વર્ષ રિપીટ કરવા માટે હકદાર છે અને તેમને સદર સંસ્થામાંથી હાંકી કાઢી શકાય નહીં, અમે નીચે મુજબના અવલોકનો અને નિર્દેશો સાથે વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલ તારીખ ૧૩.૧૦.૨૦૨૩ ના ચુકાદા અને હુકમમાં ફેરફાર કરીએ છીએ:-

૧. સદર સંસ્થા, એટલે કે ઇન્ડિયન ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ મેનેજમેન્ટ, અમદાવાદ (આઈ.આઈ.એમ.એ.) ખાતે ડોક્ટરલ પ્રોગ્રામ ઓફ મેનેજમેન્ટ (ડી.પી.એમ.) માં અહીંના મૂળ અરજદારો / સામાવાળાઓનો ‘વિદ્યાર્થી’ દરજ્જો તારીખ ૦૧.૦૬.૨૦૨૬ ના રોજ પહેલેથી જ સક્રિય કરવામાં આવ્યો છે અને ડી.પી.એમ. એક્ઝિક્યુટિવ કમિટી (ડી.પી.એમ.-ઇ.સી.) એ પ્રથમ વર્ષના કોર્સવર્કના રિપીટ સમયગાળા માટે અરજદારો સારું શૈક્ષણિક યોજના નિર્દિષ્ટ કરેલ છે;

૨. અરજદારોને તેમની પસંદગીનો અન્ય કોઈપણ કોર્સ રિપીટ કરવાની પણ પસંદગી આપવામાં આવી છે, જે આવા કોર્સની ઉપલબ્ધતાને આધીન રહેશે, સિવાય કે એવો કોર્સ કે જેના માટે તેમનામાંથી કોઈપણને શૈક્ષણિક ગેરશિસ્તના કારણે પ્રથમ વર્ષમાં “ડી” ગ્રેડ મળ્યો હોય.

૩. વિદ્યાર્થીઓએ શૈક્ષણિક વર્ષ ૨૦૨૬-૨૭ ના અંત સુધીમાં રિપીટ કોર્સ પૂર્ણ કરવાનો રહેશે, એટલે કે તેમની પાસે તેમનું કોર્સવર્ક પૂર્ણ કરવા માટે પૂરેપૂરું એક વર્ષ કે તેથી વધુ સમય છે;

૪. પ્રથમ વર્ષની કોઈપણ પેઝિંગ સમર ઇન્ટર્નશિપ / પ્રોજેક્ટના કિસ્સામાં, તે સદર સંસ્થા દ્વારા આપવામાં આવેલી સમયમર્યાદામાં પૂર્ણ કરવાનો રહેશે;

૫. વિદ્યાર્થીઓએ ડી.પી.એમ. પ્રોગ્રામ સંબંધિત તમામ ધોરણો અને પ્રક્રિયાનું પાલન કરવું આવશ્યક છે અને સદર સંસ્થાના અન્ય તમામ ધોરણોનું પાલન કરવું આવશ્યક છે;

૬. પ્રથમ વર્ષના કોર્સવર્કના રિપીટ સમયગાળા પછી આગળની પ્રમોશન માટેની પાત્રતાનું મૂલ્યાંકન ડી.પી.એમ.-ઇ.સી. દ્વારા કરવામાં આવશે. જો કે, ધોરણો અનુસાર, પ્રથમ વર્ષના રિપીટ સમયગાળા દરમિયાન ફેલોશિપ અને કન્ટીન્જન્સી ગ્રાન્ટ પૂરી પાડવામાં આવશે નહીં;

૭. વિદ્યાર્થીએ પ્રોગ્રામના ધોરણો / પ્રક્રિયાઓ અને આઈ.આઈ.એમ.-એ. (સદર સંસ્થા) ના શૈક્ષણિક કેલેન્ડર, કે જે સદર સંસ્થાના તમામ વિદ્યાર્થીઓને લાગુ પડે છે, તે મુજબ પ્રથમ વર્ષના રિપીટ સમયગાળા દરમિયાન તે જે દરેક કોર્સ રિપીટ કરે છે તેના માટે ઔપચારિક રીતે નોંધાવી કરાવવી જરૂરી છે.

૮. તેમના વતી ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલો / સિનિયર વકીલોની રજૂઆત

મુજબ, અહીંના તમામ મૂળ અરજદારો / વિદ્યાર્થીઓ ડી.પી.એમ. એકિઝક્યુટિવ કમિટી દ્વારા આપવામાં આવેલી નિર્દિષ્ટ શૈક્ષણિક યોજના અનુસાર પ્રથમ વર્ષના કોર્સવર્કના રિપીટ પ્રોગ્રામમાંથી પસાર થવા સંમત હોવાથી, તેમણે વહેલામાં વહેલી તકે ઔપચારિક રીતે પોતાની નોંધણી કરાવવા માટે જરૂરી ઔપચારિકતાઓ પૂર્ણ કરવાની રહેશે.

૯. એકવાર અરજદારો કોર્સવર્ક પૂર્ણ કરે તે પછી, બીજા વર્ષમાં તેમનું પ્રમોશન ડી.પી.એમ. કોર્સના મેન્યુઅલ હેઠળ પ્રમોશન માટે લાયક ઠરવા સારુ પાત્રતાની શરતોની પરિપૂર્ણતા અંગે ડી.પી.એમ.-ઈ.સી. ના નિર્ણયને આધીન રહેશે.

૧૦. આ હુકમ અહીંના મૂળ અરજદારો / વિદ્યાર્થીઓ પૂરતો મર્યાદિત છે અને તેને પૂર્વઉદાહરણ તરીકે ગણવામાં આવશે નહીં.

૨૦. વધુમાં એ સ્પષ્ટ કરવામાં આવે છે કે વિદ્વાન સિંગલ જજ દ્વારા નિર્ણીત કરવામાં આવ્યા મુજબ મેન્યુઅલના કલોઝના અર્થઘટનનો પ્રશ્ન, તેમાં આપવામાં આવેલા કારણોની શુદ્ધતા તપાસવા સારુ, આ અપીલમાં વિચારવામાં આવ્યો નથી અને તેથી, ડી.પી.એમ. કોર્સના મેન્યુઅલના કલોઝના અર્થઘટન અંગે પક્ષકારોના અધિકારો અને તકરારો યોગ્ય કેસમાં ઉપસ્થિત કરવા માટે ખુદા રાખવામાં આવે છે. વાદગ્રસ્ત ચુકાદામાં વિદ્વાન સિંગલ જજના કોઈપણ અવલોકનો પક્ષકારોના માર્ગમાં આડે આવશે નહીં.

૨૧. ઉપરોક્ત અવલોકનો અને નિર્દેશો સાથે, હાલની અપીલોના સમૂહનો નિકાલ કરવામાં આવે છે. તે મુજબ, સંબંધિત અપીલોની પેઝિંગ સિવિલ એપ્લિકેશનોનો પણ નિકાલ કરવામાં આવે છે.

(સુનિતા અગ્રવાલ, મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ)

(ડી.એન. રે, ન્યાયમૂર્તિ)

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ ખાતે

આર/લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૧૩૩૬/૨૦૨૫

ઈન આર/સ્પેશિયલ સિવિલ એપ્લિકેશન/૮૫૧૩/૨૦૨૫

વિથ

સિવિલ એપ્લિકેશન (સ્ટે માટે) નં. ૧/૨૦૨૫

ઈન આર/લેટર્સ પેટન્ટ અપીલ નં. ૧૩૩૬/૨૦૨૫

=====

ઈન્ડિયન ઇન્સ્ટિટ્યૂટ ઓફ મેનેજમેન્ટ, અમદાવાદ અને અન્ય

વિરુદ્ધ

અતુલ કુમાર કામેશ્વર પ્રસાદ ગુપ્તા

=====

ઉપસ્થિતિ:

અપીલકર્તા(ઓ) નં. ૧, ૨, ૩ તરફે વરિષ્ઠ વકીલ સુશ્રી મેઘા જાની સાથે સુશ્રી
અમૃતા એ. પટેલ (૭૫૩૪)

સામાવાળા(ઓ) નં. ૧ તરફે વરિષ્ઠ વકીલ શ્રી મિહિર જોશી સાથે વકીલ શ્રી એ.જે.
યાજ્ઞિક (૧૩૭૨) સાથે વકીલ શ્રી મેહુલ ઢોંટે

=====

કોરમ: માનનીય મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ શ્રીમતી સુનિતા અગ્રવાલ

અને

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી ડી.એન. રે

તારીખ : ૨૦/૦૧/૨૦૨૬

(માનનીય મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ શ્રીમતી સુનિતા અગ્રવાલ દ્વારા)

અપીલકર્તાઓ તરફે ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ સુશ્રી અમૃતા એ. પટેલ દ્વારા સહાયિત વિદ્વાન સિનિયર કાઉન્સેલ સુશ્રી મેઘા જાની અને સામાવાળા નં. ૧ તરફે ઉપસ્થિત વિદ્વાન વકીલ શ્રી એ.જે. યાજ્ઞિક દ્વારા સહાયિત વિદ્વાન સિનિયર કાઉન્સેલ શ્રી મિહિર જોશીને સાંભળવામાં આવ્યા.

અપીલનો નિકાલ કરવામાં આવે છે.

કારણો હવે પછી આપવામાં આવશે.

(સુનિતા અગ્રવાલ, મુખ્ય ન્યાયમૂર્તિ)

(ડી.એન. રે, ન્યાયમૂર્તિ)

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is

meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====